

Remissvar på Miljömål för Mölndals kommun

Mölndals Naturskyddsförening har granskat denna remiss och lämnat detta remissvar 2002-10-20 med allmänna kommentarer samt fokus på följande delar:

- 7. Ingen övergödning (PJ)
- 8. Levande sjöar och vattendrag (PJ)
- 10. Myllrande våtmarker (PJ)
- 11. Levande skogar (LL)

Personer som varit delaktiga i arbetet med miljömålen är:

Perry Johansson (PJ), limnolog

Leif Lithander (LL), biolog och ordförande i MNF

Allmänna kommentarer:

Idébank/åtgärder/mål:

- Var är åtgärdsförslag till mål 5. Skyddande ozonskikt? Saknas nu i häftet, saknades förslag?

- Realistiska mål? Realistiska åtgärdsförslag? Ligger åtgärdsförslagen (idébanken) i linje med målen? Har ni gjort någon simulering, utredning av detta, för att se hur rimliga målen är? Målen måste vara högt ställda, men om de upplevs som uppenbart orealistiska riskerar man att människor tappar respekten för åtgärdsförslagen.

- Finns det möjlighet att fylla på med mer åtgärder under perioden om ni märker att målen inte kommer att kunna nås?

Förord:

Se gröna nyckeltal – Man kan inte enbart använda " gröna nyckeltal". Viktigt med kompletterande helhetsbedömning av experter inom respektive sektor och som känner kommunen.

7. Ingen övergödning

En stor del av den näring som kommer ut via avloppet emanerar från människans urin. Genom att separera urinet skulle fosforbidraget från enskilda avlopp kunna minskas kraftigt. Kvävet, som avloppsreningsverken inte är lika effektiva på att avlägsna, skulle minska från alla avloppsflöden. I dag är inte systemen färdigutvecklade och folk inte vana vid urinseparerande system. Det behövs därför en satsning under en relativt lång period på systemutveckling och teknikerskolning. En rimlig ambitionsnivå är att hälften av de avloppssystem som nybyggs eller byts ut under den närmaste tioårsperioden i offentliga byggnader installeras med urinseparerande system. Ansvariga för detta blir i första hand kommunala och statliga fastighetsförvaltare.

Utsläpp av fosfor är inte det största problemet. Fokusera mer på kvävet, som är den begränsande faktorn i havet (slutstationen för det vatten som rinner genom Mölndal). Idag renas fosfor till nästan 100 % i moderna reningsverk, medan kvävet inte reduceras nämnvärt. I havet finns överskott på fosfor och vid tillförsel av extra kväve sker en kraftig ökning av algutväxt, som i sin tur ofta leder till bottendöd etc.

Åtgärder bör sättas in så nära källan som möjligt. Alltså fler grunda våtmarker, urinseparering etc,

inte nödvändigtvis vidare utbyggnad av reningsverk.

N/P-kvot (kväve/fosfor) bör användas som indikator vid uppföljning. Idag är kvoten alldeles för hög, alldeles för mycket kväve kommer ut till havet. Optimalt värde för att binda näringen i biologisk produktion sker vid en kvot på 7 (7/1).

8. Levande sjöar och vattendrag

Det kan finnas en dold konflikt mellan miljömålen 7 Ingen övergödning och 8 Levande sjöar och vattendrag och det gäller de fall där en viss övergödning gett förutsättningar för en ökad biologisk mångfald. Detta lär inte bli något stort problem, men när konflikt kan tänkas föreligga bör en noggrann avvägning göras.

Bottenfauna (Shannons diversitetsindex eller liknande) kan användas som indikator vid uppföljning.

Förslag till korrigeringar av målbeskrivningar:

Restaurering av Sagsjön till år 2005 istället för 2010: det blir dyrare att vänta!

Vattenförsörjningsplan bör göras till år 2005 istället för 2010.

10. Myllrande våtmarker

Cirka 5 000 hektar våtmarker har anlagts med statligt stöd sedan 1990-talet. Mellan 1995 och 2000/2001 betalades 20 miljoner årligen ut i stöd. Men många av de våtmarker som har anlagts är inte av den ursprungliga typ av våtmarker som försvunnit, utan övervägande grävda gropar eller dammar. En våtmark ska vara en grund större yta med ett vatten som fluktuerar över året.

Runt många dammar har jordmassor fått ligga kvar i vallar för att hålla vattnet i schack, vilket medfört att man konstruerar ett nytt inslag i landskapet (enligt Monica Bennet Gårdö vid Riksantikvarieämbetet, som har undersökt alla ansökningar om bidrag för att anlägga våtmarker i Södermanlands län).

Tillägg idébank:

Åtgärdsförslag:

- Fortsätt anlägga våtmarker, men placera dem bättre samt ge råd om vad som är viktigt. Den ursprungliga grunda våtmarken med lång uppehållstid är förmodligen även den bästa för att binda upp näringen, både kväve och fosfor.

11. Levande skogar

"The human footprint in the forest"

I de regionala miljömålen anges att fram till år 2010 skall 80000 ha skyddsvärd skog undantagits virkesproduktion. Detta innebär att knappt 7 % av skogen i länet då är skyddad, vilket är en tiodubbling mot dagsläget vilket bör ligga i linje med ambitionen att inom en generation ha lyckats bemästra våra viktigaste miljöproblem.

Det finns dock anledning att fästa uppmärksamhet på att problemet inte är automatiskt löst i och med att en viss areal är skyddad. Det nutida skogslandskapet är mycket olikt det ursprungliga urskogslandskapet. "The human footprint in the forest" har avsatt ett djupt avtryck som det kommer att ta århundraden att återställa. Vilka skogar är skyddade i dag och vilka bör skyddas i framtiden? Bevekelsegrunderna för skydd av skog var tidigare delvis annorlunda än idag. Vissa av de skyddade

skogarna har därför avsatts med andra motiveringar som grund än strikt vetenskapliga. Det är angeläget att utveckla en strategi där den skyddade arealen har potential att utveckla sådana kvaliteter att den kan tjäna sitt syfte. Skyddet måste vara biologiskt funktionellt.

F.n. anges länets procentuella andel gammal skog (>120 år) till 2,8 %. Naturligtvis måste skyddet i första hand inriktas mot att skydda de äldsta skogarna - med de är få. Det är sannolikt att många av dem undgått skogsbruksåtgärder p.g.a. att de finns på magrare marker.

Många rödlistade skogsarter finner här suboptimala förhållanden och kan "hänga kvar" i dessa skogar en tid, men torde vara dömda att dö ut om inte skogslandskapet i stort utvecklas i gynnsam riktning. Därför är det viktigt att förutom att skydda befintliga gammelskogar också redan i nuläget rikta in skyddsansträngningarna mot biologiskt högproduktiva skogsmarker. I framtiden är det just dessa som kan förväntas utgöra optimalbiotoper för många hotade arter.

Det betyder i sin tur att vi redan nu behöver identifiera områden där skogen visserligen i dag är ung men kan förväntas utveckla höga naturvärden i framtiden. Det är väsentligt att skydda "rätt" skog.

Om 25-30 år bör kanske 15 % av skogen vara skyddad. Hur kommer den skyddade skogen att se ut vid denna tidpunkt? Problemet är att det tar mycket längre tid än några årtionden att återställa skogslandskapet. Och vad händer med skogen i väntan på att den ska skyddas? Om skogsbruket "går på" som vanligt i skogar som avses att skyddas framgent kommer återställningstiden att förlängas och måluppfyllelsen hamnar onödigt långt in i framtiden. Den största bristvaran i skogslandskapet är tillgången på jätteträd och grov död ved. För att den skyddade skogsarealen ska kunna erbjuda habitat för hotade skoglevande arter bör den innehålla kvantiteter av grova och döda träd som närmar sig ursprungsförhållandena. Eftersom dessa kvaliteter har minskat med i storleksordningen 90 % i våra skogar måste vi snarast ta fram strategier för att så snabbt som möjligt återskapa dem. De skogar som ska ingå i den framtida skyddade arealen måste således redan i dag undantas alltför intensivt skogsbruk.

Förslag till korrigeringar:

Tilläggs mål:

Till år 2005 bör en heltäckande inventering ha genomförts och en strategi tagits fram för att uppnå ett biologiskt funktionellt skydd av skog i kommunen.

Ändra i bakgrundstext:

Miljö- och produktionsmålen är jämställda i skogspolitiken men ej i lagen.